
بسم الله الرحمن الرحيم

شرح جامع

اقتصاد خرد و کلان

«مدیریت»

مولف: احمد کاویانی

انتشارات ارشد

پیشگفتار ناشر

خداوند بزرگ را شاکریم که فرصتی عنایت فرمود تا بتوانیم قدمی در جهت گسترش علم و فرهنگ کشور عزیزمان برداریم و مسیری هموار را در اختیار مخاطبان و داوطلبان علاقمند به ادامه تحصیل قرار دهیم. از آنجائی که درحوزه کتاب‌های درسی و کمک درسی کارشناسی ارشد کتاب‌های زیادی به رشته تحریر در آمده است با این حال وجود یک مجموعه جامع، دقیق، کامل و دارای رفرنس(منابع) مستند احساس می‌شود.

همیشه دغدغه داشتیم که ای کاش می‌شد تمامی منابع پراکنده و گاهاً دست نایافتنی کنکور در یک مجموعه به گونه‌ای جذاب و شیوا آماده می‌شد و همچنین سوالات دوره‌های قبل کنکور نیز به گونه‌ای تشریحی پاسخ داده می شدند، که خدشه‌ای بر آنها وارد نشود و خیال داوطلبان عزیز آنقدر آسوده باشد که اطلاعات مندرج در پاسخنامه‌ها را برای بهره‌گیری در آزمون خود بکار گیرند. این کار با یاری خداوند بزرگ و همکاری نخبه‌ترین دانشجویان و اساتید کشور در انتشارات ارشد هماهنگ گردید و در تمامی مقاطع تحصیلی از کاردانی به کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در حوزهٔ آزمون‌های سراسری – آزاد و پیام نور بسته‌های آموزشی شامل کتاب‌های بانک سوالات و کتاب‌های شرح جامع درس آماده گردید. در تهیه مجموعه‌های فوق‌الذکر از فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و دکتری که حائز رتبه‌های تک رقمی کنکور می‌باشند، استفاده کرده‌ایم، تا شما عزیزان بتوانید در راستای افزایش توان علمی خود در جهت نیل به مقصود خویش نایل آیید. بدون تردید می‌توان گفت که برای اولین بار در نظام آموزشی کشور مجموعه‌ای به این سبک عرضه می‌شود که در کیفیت و کمیت بی‌نظیر بوده و تمامی نیازهای دانشجویان و داوطلبان عزیز را پوشش می‌دهد. امید است که استفاده از این مجموعه عزیزان را در جهت موفقیت در آزمون یاری رسانده باشد. در پایان لازم به ذکر است که بی نقصی محض از آن خداوند متعال می‌باشد، بنا براین از تمامی خوانندگان و داوطلبان عزیز خواهشمندیم نظرات سازنده خود را در مورد این کتاب به سایت انتشارات ارشد اعلام نمایند تا ما را در جهت هر چه بهتر آماده کردن این محصولات یاری رسانند.

با تشکر

ناشـــــر

www.arshadbook. ir

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

فصل اول: عرضه و تقاضا ۹
فصل دوم: کشش ۳۵
فصل سوم: رفتار مصرف‌کننده ۶۳
فصل چهارم: رفتار تولیدکننده ۹۷
فصل پنجم: هزینه‌ها ۱۲۹
فصل ششم: بازار رقابت کامل ۱۴۹
فصل هفتم: بازار انحصار کامل ۱۷۷
فصل هشتم: تولید و درآمد ملی ۱۶۳
فصل نهم: حسابداری ملی ۱۷۹
فصل دهم: مدل‌های تعیین درآمد ملی تعادلی ۲۰۷
فصل یازدهم: پول و وظایف آن ۲۶۱
فصل دوازدهم: تعادل بازار کالا و پول مدل (LM – IS) ۲۹۳
فصل سیزدهم: نظریه‌های مصرف سرمایه‌گذاری و تورم ۳۳۳

فصل اول

عرضه و تقاضا

عناوین اصلی

- تقاضا و عوامل موثر بر آن
- عرضه و عوامل موثر بر آن
- قیمت و مقدار تعادلی
- دخالت دولت در بازار

فصل اول

عرضه و تقاضا

تقاضا و عوامل مؤثر بر آن

تقاضا مقداری از کالاها و خدمات است که خریداران طی مدت زمان مشخصی با توجه به عامل قیمت و دیگر عوامل، به خرید آن اقدام می‌کنند.

📖**نکته:** بین خواسته (نیاز) و تقاضا تفاوت وجود دارد. خواسته مجموعه‌ای از آرزوها و امیال است که مردم برای کالاها و خدمات مختلف دارند و ممکن است بعضی از آنها هیچ وقت به تقاضا تبدیل نشوند. ولی تقاضا مجموعه‌ای از خواسته‌ها می‌باشد که برآورده شده یا امکان تهیه آن وجود داشته باشد.

عوامل بسیاری بر مقدار تقاضای کالا (Q^d) تأثیر می‌گذارند که برخی از مهمترین آنها عبارتند از:

قیمت کالا (Px)، درآمد (I)، قیمت سایر کالاها (Py)، سلیقه و رجحان (T)، تبلیغات (A)، انتظارات درباره قیمت نسبی آینده (E)، جمعیت (تعداد خریداران در بازار).

$$Q_x^d = f(Px, I, Py, T, A, E, \ )$$

تست

کدام متغیر بر تقاضای کالا تأثیر نمی‌گذارد؟ **(سراسری ۱۳۷۶)**

۱) سلیقه مصرف‌کنندگان ۲) سطح درآمد مصرف‌کنندگان ۳) میزان عرضه ۴) میزان جمعیت

پاسخ گزینه«۳»

میزان عرضه تأثیری در میزان تقاضای یک فرد ندارد.

تابع تقاضا: اگر در رابطه فوق، به جز قیمت بقیه عوامل مؤثر بر تقاضا را ثابت نگه داریم، خواهیم داشت $Q_x^d = f(P_x)$ که به آن تابع تقاضا می‌گوییم و رابطه قیمت و مقدار کالا را با فرض ثبات بقیه عوامل نشان می‌دهد.

جدول تقاضا

جدول تقاضا فهرستی از مقادیر مختلف تقاضا را با قیمت‌های مختلفی در یک دوره زمانی معین نشان می‌دهد. به عنوان مثال در جدول (۱-۱) قیمت کالای x در مقادیر مختلف نشان داده شده است.

جدول (۱-۱) مقدار تقاضای کالای $(Q_x^d)x$ با قیمت‌های مختلف آن

ترکیب	a	b	c	D	e	f
قیمت	۲۰	۱۶	۱۲	۸	۴	۰
مقدار	۰	۸	۱۶	۲۴	۳۲	۴۰

تست

مهمترین عامل تعیین میزان تقاضا کدام است؟ (سراسری ۱۳۸۹)

۱) قیمت ۲) ضروری بودن مصرف کالا ۳) تنوع مصرف آن کالا ۴) درآمد مصرف‌کننده

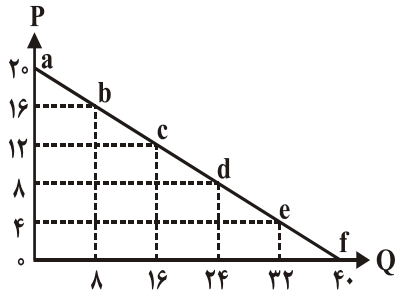
پاسخ گزینه«۴»

منحنی تقاضا

با مشخص کردن هر زوج مرتب از مقادیر جدول تقاضا بر روی یک دستگاه مختصات و متصل کردن نقاط حاصله به یکدیگر، منحنی تقاضای فرد برای کالای x به دست می‌آید. منحنی تقاضا نشان می‌دهد که به ازای هر سطح قیمت، حداکثر چه مقدار کالا تقاضا می‌شود و یا نشان می‌دهد که برای هر مقدار تقاضا حداکثر چه قیمتی را حاضر هستیم بپردازیم، به عبارت دیگر منحنی تقاضا حداکثر قیمتی را نشان می‌دهد که تمایل به پرداخت آن داریم.

نقطه f حداکثر تقاضای مصرف‌کننده را نشان می‌دهد در این نقطه قیمت کالا صفر است و کالا برای مصرف‌کننده مجانی است و به آن نقطه اشباع می‌گویند.

منحنی تقاضا شیب نزولی (از چپ به راست) دارد و رابطه معکوس میان قیمت و مقدار تقاضای کالا را نشان می‌دهد و به قانون منفی بودن شیب منحنی تقاضا معروف می‌باشد.

تست

سطح زیر منحنی تقاضا (آزاد ۱۳۷۷)

۱) اضافه رفاه مصرف‌کننده را اندازه‌گیری می‌کند.
۲) اضافه رفاه تولیدکننده را اندازه‌گیری می‌کند.
۳) تمایل به پرداخت مصرف‌کنندگان را اندازه‌گیری می‌کند.
۴) توانایی پرداخت تولیدکنندگان را اندازه‌گیری می‌کند.

پاسخ گزینه«۳»

تغییرات تقاضا

۱- تغییر در مقدار تقاضا که به علت تغییر در قیمت کالا به وجود می‌آید و با حرکت روی منحنی تقاضا نشان داده می‌شود.

۲- تغییر در تقاضا که به علت تغییر در عوامل مؤثر بر تقاضا به جز عامل قیمت صورت می‌گیرد و موجب تغییر مکان کل منحنی تقاضا می‌شود.

تست

کدام‌یک از گزینه‌های زیر، به خودی خود باعث تغییر مکان منحنی تقاضا برای کالا نمی‌شود؟ (آزاد ۱۳۷۹)

۱) تغییر در رجحان مصرف‌کننده
۲) تغییر در قیمت محصول
۳) تغییر در درآمد مصرف‌کننده
۴) تغییر در قیمت محصولات مرتبط با این محصول

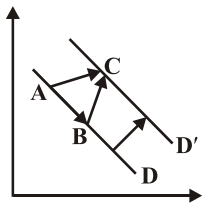
پاسخ گزینه«۲»

تغییر در قیمت کالا موجب تغییر در مقدار تقاضا و حرکت روی منحنی تقاضا می‌شود.

تست

باتوجه به نمودار زیر، کدام حرکت اثر کاهش در قیمت بازار را بر روی تقاضای بازار با فرض ثبات سایر شرایط نشان می‌دهد؟

(سراسری ۱۳۸۸)

۱) حرکت از A به B
۲) حرکت از A به C
۳) حرکت از B به C
۴) هر انتقال از D به D′

پاسخ گزینه«۱»

با تغییر قیمت روی منحنی تقاضا حرکت می‌کنیم و منحنی تقاضا منتقل نمی‌شود و گزینه «۱» نشان می‌دهد که حرکت روی منحنی تقاضا می‌باشد. تغییر سایر عوامل باعث انتقال منحنی تقاضا می‌شود، به بررسی آنها می‌پردازیم.

اثر تغییر در قیمت سایر کالاها بر منحنی تقاضا: وقتی در مورد تغییر تقاضای یک کالا به دلیل تغییر قیمت سایر کالاها، بحث می‌شود، سه نوع ارتباط مکمل، جانشین و بی‌ارتباط برای این کالاها قابل تصور است.

کالاهای جانشین این قابلیت را دارند که به جای هم به کار روند مانند روغن مایع و روغن جامد، قند و شکر، با افزایش قیمت کالای جانشین، منحنی تقاضا به سمت راست، بالا یا بیرون (در اینجا این واژگان مترادف هستند) منتقل می‌شوند و با کاهش قیمت کالای جانشین، منحنی تقاضا به سمت چپ، پایین یا داخل منتقل می‌شود.

کالاهای مکمل، کالاهایی هستند که مصرف توأم آنها با یکدیگر رضایت بیشتری نسبت به مصرف جداگانه هر یک از آنها دارد. مانند قند و چای یا بنزین و اتومبیل. با افزایش قیمت کالای مکمل، منحنی تقاضا به سمت چپ، پایین یا درون و با کاهش قیمت کالای مکمل، منحنی تقاضا به سمت راست منتقل می‌شود.

تست

اگر L و M دو کالای مکمل یکدیگر باشند، افزایش در قیمت L، منجر به ..... (سراسری ۱۳۷۶)

۱) افزایش قیمت M می‌شود.
۲) افزایش در مقدار فروش M می‌شود.
۳) عدم تغییر در قیمت و مقدار فروش M
۴) کاهش در مقدار فروش M می‌شود.

پاسخ گزینه«۴»

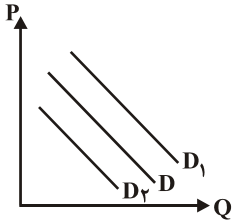
افزایش قیمت L، منحنی تقاضای M را به سمت چپ انتقال می‌دهد و قیمت و مقدار تقاضای M را کاهش می‌دهد.

اثر تغییر درآمد بر منحنی تقاضا: برای بررسی این موضوع، بایستی سه گروه کالا را مدنظر قرار دهیم. گروه اول، کالاهای عادی یا نرمال هستند، در این گونه کالاها رابطه مستقیم بین مصرف آنها و تغییر در درآمد وجود دارد یعنی $\frac{dQ_x}{dI} > 0$ و با افزایش درآمد، مصرف این کالاها افزایش و با کاهش درآمد، مصرف این کالاها کاهش می‌یابد.

گروه دوم کالاها پست می‌باشند، در این کالاها با افزایش درآمد تمایل برای مصرف کاهش می‌یابد و با کاهش درآمد مصرف آنها افزایش می‌یابد یعنی تغییرات قیمت و درآمد برعکس هم می‌باشد. $\frac{dQ_x^d}{dI} < 0$

گروه سوم کالاهایی هستند که افزایش با کاهش درآمد تأثیری بر منحنی تقاضا ندارد و $\frac{dQ_x^d}{dI} = 0$ می‌باشد.

در کالاهای نرمال با ثابت ماندن قیمت‌ها، افزایش درآمد، تقاضا را برای آن افزایش می‌دهد و منجر به انتقال منحنی تقاضای آن به سمت راست (D_1) می‌شود و با کاهش درآمد، تقاضای آن کاهش یافته و منحنی تقاضا به سمت چپ (D_2) منتقل می‌شود.

در کالاهای پست با کاهش درآمد تقاضای آن افزایش می‌یابد و منحنی تقاضا به سمت راست (D_1 در شکل فوق) منتقل می‌شود و با افزایش درآمد تقاضای آن کاهش و منحنی تقاضا به سمت چپ (D_2 در شکل بالا) منتقل می‌شود.

اگر کالا مستقل از درآمد باشد، افزایش یا کاهش درآمد تأثیری بر منحنی تقاضا ندارد.

تست

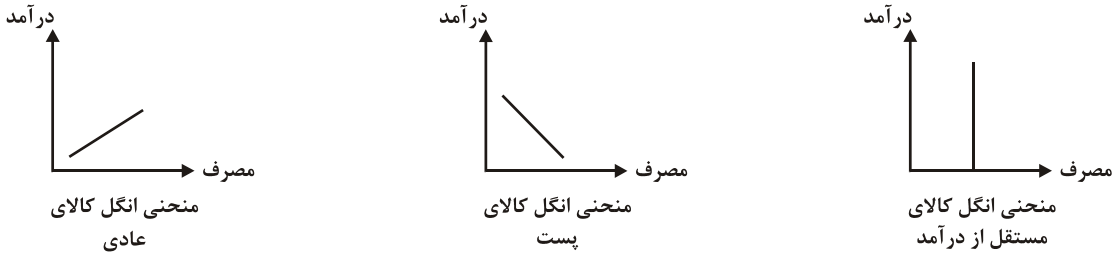
منحنی تقاضای مصرف‌کننده برای یک کالای عادی به سمت چپ تغییر مکان می‌دهد اگر: (آزاد ۱۳۷۶)

۱) قیمت کالا کاهش یابد. ۲) درآمد مصرف‌کننده افزایش یابد. ۳) قیمت کالا افزایش یابد. ۴) درآمد مصرف‌کننده کاهش یابد.

پاسخ گزینه«۴»

تغییر قیمت در انتقال منحنی تقاضا تأثیری ندارد. با کاهش درآمد، منحنی به سمت چپ منتقل می‌شود.

نکته: منحنی که رابطه درآمد و مصرف را با فرض ثابت‌بودن سایر عوامل نشان می‌دهد، منحنی انگل نام دارد و برای کالاهای نرمال ، پست و مستقل از درآمد به شکل زیر خواهد بود:

اثر انتظارات از قیمت‌های نسبی درآینده: در صورتی که مصرف‌کننده انتظار داشته باشد قیمت کالای موردنظر در آینده افزایش یابد، تقاضای کالا در زمان حال افزایش می‌یابد و منحنی تقاضا به سمت راست منتقل می‌شود. (D' شکل الف)

اگر مصرف‌کننده انتظار داشته باشد قیمت‌ها در آینده کاهش یابند، تقاضای کالا کاهش خواهد یافت و منحنی تقاضای کالای موردنظر به سمت چپ منتقل می‌شود. (D' شکل ب).

اثر تبلیغات بر منحنی تقاضا: اگر تبلیغات مثبت برای کالایی صورت گیرد تقاضا به سمت راست و اگر تبلیغات منفی برای کالایی صورت گیرد تقاضا به سمت چپ منتقل می‌شود.

نکته: تبلیغات مثبت برای یک کالا، تقاضای کالاهایی جانشین را به سمت چپ و تقاضای کالاهای مکمل را به سمت راست منتقل می‌کند.

اثر سلیقه و رجحان بر منحنی تقاضا: اگر سلیقه مصرف‌کنندگان به سمت مصرف یک کالا سوق پیدا کند و آن کالا مُد شود تقاضا به سمت بالا و راست منتقل می‌شود.

تست

هنگامی که اقتصاددانان می‌گویند، تقاضا برای کالایی افزایش یافته است، به این معنی است که: (سراسری ۱۳۸۵)

۱) کالا اکنون کمیاب شده است.

۲) منحنی تقاضا به سمت چپ منتقل شده است.

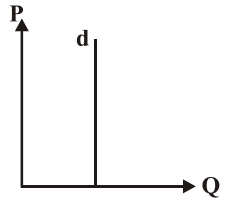
۳) مصرف‌کنندگان در هر قیمت اکنون حاضرند مقدار بیشتری خرید کنند.

۴) قیمت کالا کاهش یافته است و در نتیجه مصرف‌کنندگان حاضرند مقدار بیشتری خریداری کنند.

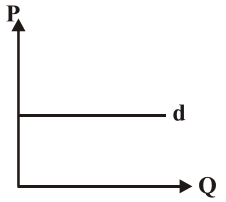
پاسخ گزینه«۳»

بین تقاضا و مقدار تقاضا تفاوت وجود دارد. با تغییر قیمت، مقدار تقاضا تغییر می‌کند اما با انتقال تقاضا، تقاضا کاهش یا افزایش می‌یابد، وقتی گفته می‌شود تقاضا افزایش یافته یعنی منحنی تقاضا به سمت راست انتقال یافته است و در قیمت‌های قبلی، مقدار بیشتری خرید می‌کنیم.

حالت‌های خاص منحنی تقاضا: اگر کالایی اصلاً جانشین نداشته باشد، منحنی تقاضای آن عمودی است (شکل الف) و یا بالعکس هر چه کالا جانشین‌های بیشتری داشته باشد، منحنی تقاضای آن افقی‌تر است. منحنی تقاضا برای بنگاه رقابتی کامل افقی (شکل ب) و برای کالای گیفن منحنی تقاضا شیب مثبت دارد. (شکل ج)

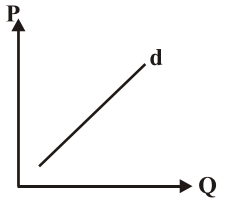

شکل الف

منحنی تقاضای بنگاه رقابت کامل

شکل ب

منحنی تقاضای کالای گیفن

شکل ج

عرضه و عوامل مؤثر بر آن

تعریف عرضه: عرضه مقدار کالا یا خدمتی است که بنگاه‌ها به ازای قیمت معین و با ثابت بودن سایر عوامل به بازار ارائه می‌کنند. مثلاً گفته می‌شود عرضه تلویزیون یک میلیون دستگاه در سال است.

نکته: عرضه حداکثر مقدار کالا به ازای حداقل قیمت را نشان می‌دهد.

عوامل موثر بر عرضه عبارتند از: قیمت کالا (P_x)، قیمت منابع مورد استفاده در تولید یا هزینه تولید (Tc) تکنولوژی (T)، انتظارات عرضه‌کنندگان درباره قیمت (E)، مالیات و کمک‌های دولت (Ta) بنابراین خواهیم داشت:

$$Q_x^S = f(P_x\ ,\ Tc\ ,\ T\ ,\ E\ ,\ Ta\ ,\ ...)$$

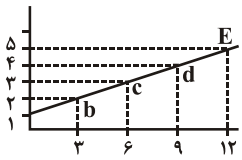
تابع عرضه: اگر در رابطه فوق به جز قیمت، بقیه عوامل را ثابت فرض کنیم، $Q_x^S = f(P_x)$ را خواهیم داشت و به آن تابع عرضه می‌گوییم.

جدول عرضه: این جدول بیانگر مجموعه‌ای از مقادیر عرضه در قیمت‌های مختلف (با شرط ثابت ماندن سایر عوامل) است که عرضه‌کنندگان مایل به عرضه برای فروش در هر دوره زمانی هستند.

ترکیب	a	b	c	d	f
قیمت	۱	۲	۳	۴	۵
مقدار	۰	۳	۶	۹	۱۲

منحنی عرضه: با مشخص‌کردن هر زوج مرتب از مقادیر جدول عرضه بر روی یک دستگاه مختصات و متصل کردن نقاط به یکدیگر، منحنی عرضه به دست می‌آید. منحنی عرضه حداقل قیمت‌های پذیرفتنی توسط عرضه کننده برای عرضه

مقدار مشخصی از کالای موردنظر است بر این اساس منحنی عرضه به علت رابطه مثبت بین قیمت و مقدار عرضه، دارای شیب مثبت است.

عرضه بازار عبارت است از مجموعه کالاها و خدمات عرضه شده توسط تمام عرضه‌کنندگان در قیمت‌های مشخص، برای به دست آوردن عرضه بازار از عرضه بنگاه‌ها، مقدار عرضه آنها را در قیمت‌های موردنظر با یکدیگر جمع می‌زنیم.

تست

در بازاری سه بنگاه با توابع عرضه $s_۱ = p$ و $s_۲ = ۲p$ و $s_۳ = ۳p$ وجود دارد. تابع عرضه صنعت عبارت است از:

(آزاد ۱۳۸۲)

۱) $s = ۳p$ ۲) $s = ۶p$ ۳) $s = ۴p$ ۴) $s = ۲p$

پاسخ گزینه«۲»

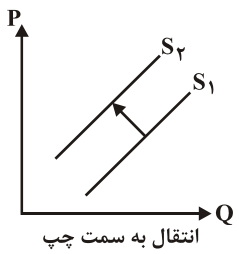
تابع عرضه صنعت از جمع توابع عرضه بنگاه‌های مختلف به دست می‌آید:

$$s = s_۱ + s_۲ + s_۳ = p + ۲p + ۳p = ۶p$$

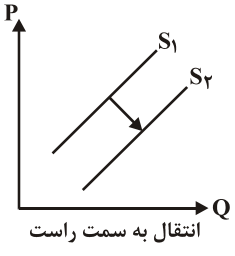
تغییرات عرضه

۱- تغییر در مقدار عرضه: که به علت تغییر قیمت کالا صورت می‌گیرد و سبب حرکت از یک نقطه به نقطه‌ی دیگر روی منحنی عرضه می‌شود. در مثال فوق اگر قیمت از ۳ به ۴ افزایش یابد عرضه به میزان ۳ واحد از ۶ به ۹ افزایش می‌یابد.

۲- تغییر در عرضه: به دلیل تغییر عواملی غیر از قیمت کالا (مثلاً تغییر در هزینه تولید) صورت می‌گیرد و موجب انتقال منحنی عرضه می‌شود. با افزایش هزینه تولید منحنی عرضه به سمت چپ و بالا منتقل می‌شود.

انتقال به سمت چپ

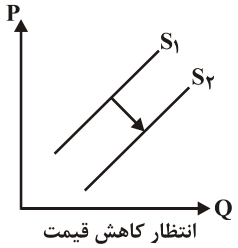
انتقال به سمت راست

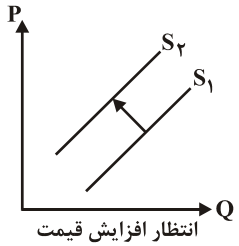
اثر تغییر در منابع مورد استفاده در تولید (هزینه تولید)

اگر قیمت یک یا چند منبع به کار رفته در تولید کاهش یابد، منحنی عرضه به سمت راست منتقل می‌شود و در همان سطوح قبلی قیمت، عرضه کالا افزایش پیدا می‌کند و اگر قیمت منابع افزایش پیدا کند، منحنی عرضه به سمت چپ منتقل می‌شود.

اثر تغییر در تکنولوژی: اگر تکنولوژی تولید بهبود یابد منحنی عرضه به سمت راست انتقال می‌یابد و اگر تکنولوژی تضعیف شود منحنی عرضه به سمت چپ منتقل می‌شود.

اثر تغییر در انتظارات عرضه‌کنندگان درباره قیمت: اگر عرضه‌کنندگان احتمال و انتظار افزایش قیمت کالای خود را در آینده داشته باشند در زمان حال و در قیمت فعلی عرضه کاهش می‌یابد و منحنی عرضه به سمت چپ منتقل می‌شود و اگر انتظار کاهش قیمت وجود داشته باشد، منحنی عرضه به سمت راست منتقل می‌شود.

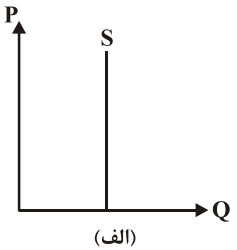

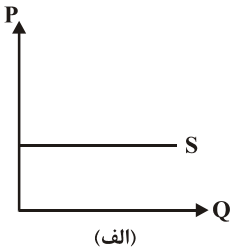
اثر مالیات‌ها و کمک‌های دولتی بر تقاضا

برقراری مالیات بر فروش یا هر واحد تولید، باعث افزایش هزینه‌های تولید می‌شود و موجب انتقال (تغییر مکان منحنی) به سمت چپ می‌شود. کمک‌های دولت (یارانه) تأثیری بالعکس دارد و منحنی عرضه را به طرف راست انتقال می‌دهد.

حالت‌های خاص منحنی عرضه

در دوره کوتاه‌مدت منحنی عرضه ممکن است عمودی باشد (شکل الف) و منحنی عرضه‌ای که رودرروی یک مصرف‌کننده خاص قرار دارد، به شکل افقی می‌باشد (شکل ب)، منحنی عرضه نیروی کار ممکن است در حالت‌های خاص شیب مثبت پیدا کند.

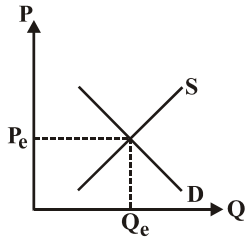

قیمت و مقدار تعادلی

تعادل به وضعیتی گفته می‌شود که هیچ انگیزه، محرک و یا نیرویی برای تغییر رفتار وجود نداشته باشد. تعادل بازار به نقطه‌ای در منحنی عرضه و تقاضا اطلاق می‌شود که در آن نقطه مقدار کالای تقاضا شده با مقدار کالای عرضه شده مساوی باشد.

📖**نکته:** از نظر هندسی، تعادل در محل برخورد منحنی‌های تقاضا و عرضه بازار به وجود می‌آید.
قیمت تعادلی را با P_e و مقدار تعادلی را با Q_e نشان می‌دهیم.

نکته: در قیمت‌های بالاتر از قیمت تعادلی مازاد عرضه و در قیمت‌های پایین‌تر از قیمت تعادلی کمبود عرضه خواهیم داشت.

تست

تابع عرضه و تقاضا در بازاری عبارتند از: $Q_d = ۱۰۰ - ۲p$ و $Q_s = ۲p$ **قیمت و مقدار تعادلی چیست؟** (آزاد ۱۳۸۱)

۱) ۲۵ و ۲۵ ۲) ۵۰ و۵۰ ۳) ۲۵ و ۵۰ ۴) ۵۰ و ۲۵

پاسخ گزینه«۳»

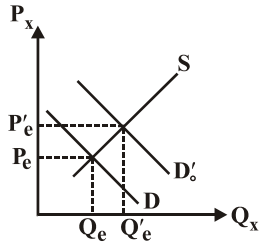
در حالت تعادل تقاضا مساوی با عرضه است یعنی $Q_s = Q_d$

قیمت تعادلی $Q_s = Q_d \Rightarrow ۲p = ۱۰۰ - ۲p \Rightarrow ۴p = ۱۰۰ \Rightarrow p = ۲۵$

مقدار تعادلی $Q_s = ۲p = ۲ \times (۲۵) = ۵۰$

تغییر در نقطه تعادل

هر عاملی که باعث انتقال منحنی عرضه و تقاضا گردد موجب تغییر در نقطه تعادل و قیمت و مقدار تعادلی می‌گردد. مثلاً با فرض ثابت بودن سایر عوامل، افزایش در تقاضا یا انتقال آن به سمت راست، موجب افزایش قیمت و مقدار تعادلی خواهد شد.

تست

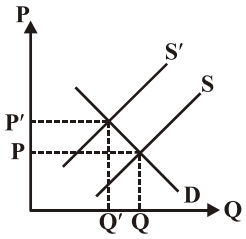
افزایش قیمت مواد اولیه وارداتی یک محصول باعث: (آزاد ۱۳۸۳)

۱) افزایش قیمت و مقدار تعادلی آن می‌گردد. ۲) کاهش قیمت و مقدار تعادلی آن می‌گردد.

۳) افزایش قیمت و کاهش مقدار تعادلی آن می‌گردد. ۴) کاهش قیمت و افزایش مقدار تعادلی آن می‌گردد.

پاسخ گزینه«۳»

با افزایش قیمت مواد اولیه و در نتیجه افزایش هزینه تولید، منحنی عرضه به سمت چپ انتقال می‌یابد (s') و در نتیجه قیمت تعادلی افزایش و مقدار تعادلی کاهش پیدا می‌کند.

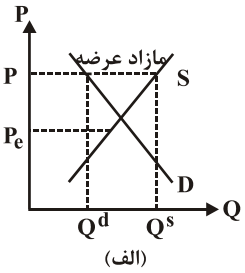

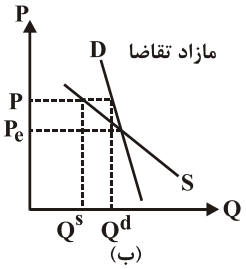
نکته: افزایش دستمزد و مالیات نیز که موجب افزایش هزینه‌های تولید می‌گردند، منحنی عرضه را به سمت چپ منتقل می‌کنند و در نتیجه قیمت تعادلی افزایش و مقدار تعادلی کاهش می‌یابد.

انواع تعادل

۱- تعادل پایدار: تعادلی که اگر از آن خارج شویم، مجدداً به تعادل اولیه برمی‌گردیم. در تعادل پایدار، در قیمت‌های بالاتر از قیمت تعادلی، اضافه عرضه و در پایین‌تر از قیمت تعادلی، اضافه تقاضا داریم. (شکل الف)

۲- تعادل ناپایدار: تعادلی است که اگر از آن خارج شویم دیگر به تعادل اولیه برنمی‌گردیم و در بالاتر از قیمت تعادلی مازاد تقاضا و در پایین‌تر از قیمت تعادلی مازاد عرضه خواهیم داشت. (شکل ب)

تست

تست تعادل در بازار با ثبات خواهد بود، اگر: (آزاد ۱۳۷۵)

۱) شیب منحنی عرضه، بیشتر از شیب منحنی تقاضا باشد.
۲) شیب منحنی عرضه، برابر شیب منحنی تقاضا باشد.
۳) شیب منحنی عرضه، کمتر از شیب منحنی تقاضا باشد.
۴) هیچ‌کدام

پاسخ گزینه«۱»

تعادل در صورتی پایدار است که در قیمت‌های بالاتر از قیمت تعادلی، مازاد عرضه و در قیمت‌های پایین‌تر از قیمت تعادلی مازاد تقاضا داشته باشیم و این در صورتی امکان‌پذیر است که شیب منحنی عرضه بیشتر از شیب منحنی تقاضا باشد (به شکل الف) توجه کنید.

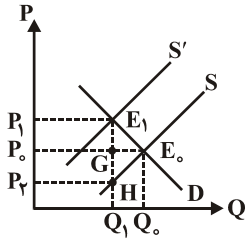
دولت و دخالت در بازار

در برخی مواقع شرایط بازار و تعیین قیمت تعادلی به گونه‌ای است که خواسته‌های سیاستگذاران اقتصادی را تأمین نمی‌کند. از جمله راه‌هایی که دولت بر اقتصاد خرد تأثیر می‌گذارد عبارتند از: وضع مالیات، پرداخت یارانه، قیمت‌گذاری کف (سیاست تضمین قیمت)، قیمت‌گذاری سقف (سیاست تثبیت قیمت)

وضع مالیات: مالیات وضع شده توسط دولت را می‌توان به دو گروه مالیات بر واحد و مالیات بر ارزش تقسیم نمود. در مالیات بر واحد به ازای هر واحد فروش، مقدار ثابتی مالیات وضع می‌گردد ولی در مالیات بر ارزش، مالیات به صورت درصدی از قیمت کالا تعیین می‌شود.

موضوع اساسی در وضع مالیات، چگونگی توزیع مالیات بین مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان است. به عبارتی از مالیاتی که دولت دریافت می‌کند، چه سهمی را عرضه کننده و چه سهمی را مصرف‌کننده پرداخت خواهد نمود.

نمودار مقابل را در نظر بگیرید، قبل از وضع مالیات منحنی عرضه و تقاضا یکدیگر را در نقطه E_0 قطع نموده‌اند و قیمت و مقدار تعادلی P_0 و Q_0 می‌باشند اگر دولت بابت هر دستگاه تلویزیون t ریال مالیات بگیرد، منحنی عرضه به اندازه t به سمت بالا و به طور موازی منتقل می‌شود و در نقطه E_1 تعادل بعد از مالیات به دست می‌آید که در این نقطه قیمت و مقدار تعادلی Q_1 و P_1 خواهند بود. یعنی برقراری مالیات، قیمت تعادلی را افزایش و مقدار تعادلی را کاهش می‌دهد.

کل مالیات دریافتی دولت در سطح فروش Q_1 برابر است با مساحت $P_1P_2E_1H$

$$T = tQ = (E_1H)(E_1P_1) = P_1P_1E_1H$$

مالیات پرداختی توسط مصرف‌کننده برابر است با مساحت مستطیل $P_0P_1E_1G$، زیرا تغییر قیمت بعد از وضع مالیات، به اندازه P_0P_1 بوده است که اگر در مقدار ضرب گردد، مستطیل P_0P_1EG به دست می‌آید.

نکته: مساحت مثلث HE_1E_0 رفاه از دست رفته نامیده می‌شود.

مالیات پرداختی توسط تولیدکننده برابر با مساحت مستطیل P_0P_2GH می‌باشد.

نکته: اگر منحنی تقاضا عمودی و با عرضه افقی باشد، همه مالیات را مصرف‌کننده می‌پردازد. و اگر منحنی عرضه عمودی یا تقاضا افقی باشد، همه مالیات را عرضه‌کننده می‌پردازد.

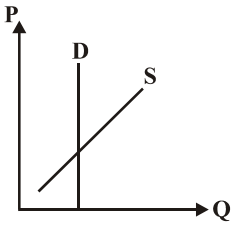
تست

تابع عرضه کالایی دارای شیب مثبت است و تابع تقاضا به شکل $q = ۲۰$ می‌باشد، در صورت وضع مالیات بر هر واحد کالا
(آزاد ۱۳۷۹)

۱) کل مالیات را تولیدکننده می‌پردازد.
۲) کل مالیات را مصرف‌کننده می‌پردازد.
۳) مالیات به شکل برابر بین مصرف‌کننده و تولیدکننده توزیع می‌شود.
۴) مقدار بیشتری از مالیات را تولیدکننده می‌پردازد.

پاسخ گزینه «۲»

تابع تقاضا به شکل عمودی می‌باشد، در این حالت همه مالیات به مصرف‌کننده انتقال می‌یابد.

نکته: میزان انتقال مالیات، به شیب منحنی‌ها بستگی دارد، اگر شیب منحنی عرضه بیشتر از تقاضا باشد سهم تولیدکننده بیشتر است و اگر شیب منحنی تقاضا بیشتر باشد سهم مصرف‌کننده بیشتر خواهد بود.

سیاست تضمین قیمت (قیمت کف)

برقراری قیمت کف به این معنی است که دولت به منظور حمایت از عرضه‌کنندگان اجازه ندهد که قیمت از حد معینی کمتر شود. برای اینکه قیمت کف تأثیرگذار باشد، باید بالاتر از قیمت تعادلی تعیین شود. بنابراین موجب ایجاد مازاد عرضه می‌شود.

سیاست تثبیت قیمت (قیمت سقف)

برقراری قیمت سقف به این معنی است که دولت به منظور حمایت از مصرف‌کنندگان، اجازه ندهد قیمت از حد تعیین شده بیشتر شود. قیمت سقف برای اینکه مؤثر واقع شود باید پایین‌تر از قیمت تعادلی تعیین شود. بنابراین منجر به مازاد تقاضا یا کمبود در بازار می‌شود.

تست

کدام عبارت صحیح است؟ (سراسری ۱۳۸۸)

الف) سقف قیمت اگر پایین‌تر از قیمت تعادلی تعیین شود، موجب کمبود می‌شود.

ب) کف قیمت اگر بالاتر از قیمت تعادلی تعیین شود، موجب مازاد می‌شود.

ج) سقف قیمت اگر بالاتر از قیمت تعادلی تعیین شود، موجب کمبود می‌شود.

د) کف قیمت اگر پایین‌تر از قیمت تعادلی تعیین شود، موجب مازاد می‌شود.

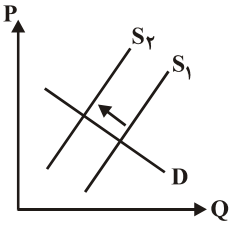
۱) فقط الف ۲) فقط ب ۳) فقط الف و ب ۴) فقط ج و د

پاسخ گزینه«۳»

قیمت سقف، پایین‌تر از قیمت تعادلی است و موجب مازاد تقاضا و کمبود در بازار می‌شود، قیمت کف برای اینکه مؤثر باشد باید بالاتر از قیمت تعادلی باشد و موجب مازاد عرضه می‌شود.

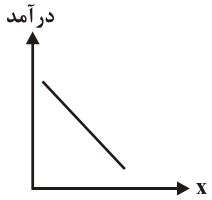
تست‌های پایان فصل اول

۱- تغییر در عرضه کالا در نمودار روبه‌رو از S_1 به S_2 می‌تواند ناشی از کدام عامل باشد؟ (سراسری ۱۳۸۸)

۱) بهبود فناوری تولید
۲) یارانه دولت به تولیدکنندگان
۳) افزایش درآمد مصرف‌کنندگان
۴) افزایش در نرخ ارز که موجب افزایش هزینه واردات اولیه می‌شود.

۲- اگر منحنی انگل به شکل روبه‌رو باشد، کالای موردنظر ..... است. (سراسری ۱۳۸۸)

۱) پست ۲) عادی ۳) جانشین ۴) مکمل

۳- یک صنعت رقابتی دارای تابع تقاضای $P=۱۰۰-Q$ و تابع عرضه $P=۱۰+Q$ است. اگر مالیاتی برابر ۱۰ تومان بر هر واحد وضع شود، رفاه از دست رفته ناشی از مالیات چقدر است؟ (سراسری ۱۳۸۸)

۱) ۲۵ ۲) ۵۰ ۳) ۷۵ ۴) ۱۰۰

۴- براساس منحنی‌های انگل، اگر درآمد مصرف‌کننده از سطح پایینی افزایش یابد، مصرف او از اقلام خوراکی ابتدا ..... افزایش درآمد و سپس ..... از افزایش درآمد، بالا خواهد رفت. (سراسری ۱۳۸۹)

۱) معادل- کمتر ۲) معادل- بیشتر ۳) کمتر- بیشتر ۴) بیشتر- کمتر

۵- کدام‌یک از عوامل زیر باعث انتقال منحنی عرضه گوشت مرغ به سمت راست می‌شود. (سراسری ۱۳۸۳)

۱) افزایش قیمت گوشت مرغ
۲) کاهش قیمت گوشت گوسفند
۳) کاهش تعداد تولیدکنندگان
۴) کاهش نرخ دستمزد کارگران شاغل در مرغداری‌ها

۶- در پی افزایش قیمت عوامل تولید (سراسری ۱۳۸۲)

۱) مقدار عرضه کاهش خواهد یافت.
۲) درآمد کل تولیدکننده کاهش خواهد یافت.
۳) منحنی عرضه به سمت راست و پایین جابه‌جا خواهد شد.
۴) منحنی عرضه به سمت چپ و بالا جابه‌جا خواهد شد.

۷- منحنی انگل برای یک کالا در محدوده‌ای که گیفن محسوب می‌شود، دارای ..... است. (سراسری ۱۳۸۰)

۱) شکل افقی ۲) شکل عمودی ۳) شیب مثبت ۴) شیب منفی

۸- اگر سایر شرایط را ثابت فرض کنیم در کدام‌یک از موارد زیر منحنی تقاضا برای پیکان به طرف راست منتقل خواهد شد.

(سراسری ۱۳۷۹)

۱) کاهش قیمت پیکان
۲) پیشرفت و بهبود تکنولوژی ساخت اتومبیل پیکان
۳) افزایش قیمت بنزین
۴) افزایش قیمت اتومبیل‌های وارداتی

۹- در صورتی که انتظارات قیمت کالایی افزایش یابد، مقدار تقاضا برای کالا چگونه خواهد بود؟ **(سراسری ۱۳۷۷)**

۱) افزایش خواهد یافت. ۲) به صورت جانشین مطرح می‌گردد.۳) کاهش خواهد یافت. ۴) هیچگونه تغییری نمی‌کند.

۱۰- اگر مالیات بر هر واحد تولید شده در صنعت بسته شود. **(آزاد ۱۳۷۸)**

۱) منحنی تقاضای بازار به سمت راست حرکت می‌کند.
۲) منحنی تقاضای بازار به سمت چپ تغییر می‌کند.
۳) منحنی عرضه بازار به سمت راست حرکت می‌کند.
۴) منحنی عرضه بازار به سمت چپ و بالا تغییر مکان می‌یابد.

۱۱- در صورتی دو کالا را جانشین یکدیگر گویند که **(سراسری ۱۳۷۳)**

۱) با افزایش درآمد مصرف‌کننده، تقاضا برای هر دو کالا افزایش می‌یابد.
۲) با افزایش قیمت یکی، تقاضا برای دیگری کاهش یابد.
۳) با افزایش قیمت هر دو، تقاضای آنها به یک اندازه تغییر کند.
۴) با کاهش قیمت یکی تقاضا برای دیگری کاهش یابد.

۱۲- کدام‌یک از عوامل زیر باعث انتقال یا تغییر مکان منحنی عرضه می‌شود؟ **(آزاد ۱۳۸۲)**

۱) قیمت کالا ۲) سلیقه مصرف‌کنندگان ۳) درآمد مصرف‌کنندگان ۴) تغییر در هزینه‌های تولید

۱۳- اضافه رفاه مصرف‌کننده عبارت است از: **(آزاد ۸۳)**

۱) مساحت زیر منحنی تقاضا و پایین قیمت
۲) مساحت زیر منحنی تقاضا
۳) مساحت زیر منحنی تقاضا و بالای قیمت
۴) درآمد مصرف کننده

۱۴- تابع تقاضای کالایی به صورت $X = ۲۰ - ۲P$ می‌باشد اگر $P = ۴$ باشد، مازاد تقاضای مصرف‌کننده چه مقدار است؟

(آزاد ۱۳۸۲)

۱) ۲۰ ۲) ۳۶ ۳) ۳۵ ۴) ۳۴

۱۵- اگر قیمت کالای جانشین X کاهش یابد تقاضا برای کالای X **(آزاد ۱۳۸۰)**

۱) به سمت راست تغییر مکان می‌دهد.
۲) تغییری نمی‌کند.
۳) به سمت چپ تغییر مکان می‌دهد.
۴) همه موارد بالا

۱۶- اگر قیمت کالای مکمل X کاهش یابد تقاضا برای این کالا **(آزاد ۱۳۸۱)**

۱) تغییری نمی‌کند.
۲) شیب مثبت پیدا می‌کند.
۳) به سمت چپ انتقال می‌یابد.
۴) به سمت راست انتقال پیدا می‌کند.

۱۷- منحنی انگل رابطه بین (آزاد ۱۳۸۱)

۱) درآمد و مقدار تقاضا را با فرض ثابت بودن بقیه عوامل نشان می‌دهد.

۲) درآمد و مقدار تقاضا را نشان می‌دهد.

۳) درآمد و مقدار عرضه را نشان می‌دهد.

۴) قیمت و مقدار عرضه را نشان می‌دهد.

۱۸- توابع عرضه و تقاضا برای کالایی عبارتند از $D = ۴۰ - P$ و $S = ۱۰ + P$، قیمت تعادلی عبارت است از: (آزاد ۱۳۷۹)

۱) ۱۶ ۲) ۱۵ ۳) ۱۸ ۴) ۱۴

۱۹- توابع عرضه و تقاضا برای کالایی عبارتند از: $D = \frac{۱۰۰}{P}$ و $S = P$ قیمت تعادلی چه مقدار است؟ (آزاد ۱۳۷۹)

۱) ۱۰۰ ۲) ۱۰ ۳) ۱۵ ۴) ۲۰

۲۰- اگر هزینه تولید بنگاه افزایش یابد. (آزاد ۱۳۷۵)

۱) منحنی عرضه به سمت راست حرکت می‌کند.

۲) منحنی تقاضا به سمت چپ حرکت می‌کند.

۳) منحنی تقاضا به سمت راست حرکت می‌کند.

۴) منحنی عرضه به سمت بالا و چپ حرکت می‌کند.

۲۱- معمولاً خانواده‌های با درآمد بالا، پول بیشتری را صرف تحصیل فرزندانشان می‌کنند بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تحصیل یک کالای (آزاد ۱۳۸۳)

۱) پست است ۲) عادی است ۳) جانشینی است. ۴) مکمل است

۲۲- اگر تغییر درآمد یک فرد اثری بر مقدار تقاضای آن فرد از کالای X نداشته باشد، می‌گوییم که کالای X (آزاد ۱۳۸۰)

۱) مستقل از درآمد است ۲) کالایی عادی است. ۳) کالایی ضروری است. ۴) کالایی لوکس است.

۲۳-اگر افزایش قیمت کالای A، تقاضا برای B را افزایش دهد، (آزاد ۱۳۷۹)

۱) کالای A و B جانشین یکدیگر هستند.

۲) کالای A و B مکمل هم هستند.

۳) کالای A کالایی پست است.

۴) کالای B کالایی پست است.

۲۴- فرض کنید قیمت اتومبیل با حجم موتور کوچک و قیمت بنزین همزمان افزایش می‌یابد تقاضای اتومبیل‌های با حجم موتور بزرگ چه تغییری می‌کند؟ (آزاد ۱۳۷۹)

۱) ثابت می‌ماند. ۲) نمی‌توان اظهار کرد. ۳) افزایش می‌یابد. ۴) کاهش می‌یابد.

۲۵-کدام‌یک از اقدامات زیر به وسیله دولت مانع از تحقق تعادل در بازار می‌شود؟ (آزاد ۱۳۷۹)

۱) برقراری قیمت سقف

۲) وضع مالیات بر هر واحد کالا

۳) وضع مالیات بر درآمد حاصل از فروش

۴) وضع مالیات بر سود

۲۶- اگر تابع تقاضای کالای X به صورت $Q_x = ۵۰ - ۲P_x + ۲P_z - ۴P_y$ باشد دو کالای X و Y (آزاد ۱۳۷۸)

۱) جانشین هستند. ۲) مستقل از یکدیگر هستند. ۳) مکمل هستند. ۴) هیچ‌کدام

۲۷- تابع تقاضای کالایی شیب منفی دارد و تابع عرضه آن به شکل $P = ۱۰$ است. در صورت وضع مالیات بر هر واحد کالا

(آزاد ۱۳۷۹)

۱) کل مالیات را تولیدکننده می‌پردازد. ۲) کل مالیات را مصرف‌کننده می‌پردازد.

۳) مصرف‌کننده مالیات بیشتری می‌پردازد. ۴) مالیات به شکل برابر بین تولیدکننده و مصرف‌کننده توزیع می‌گردد.

۲۸- برخی از افراد سیگاری با افزایش یا کاهش قیمت سیگار، تغییری در تعداد سیگارهایی که در روز می‌کشند، نمی‌دهند بنابراین منحنی تقاضای سیگار این افراد (آزاد ۱۳۸۱)

۱) شیب منفی دارد. ۲) شیب مثبت دارد. ۳) کاملاً عمود است. ۴) کاملاً افقی است.

۲۹- اگر تابع تقاضا برای کالای $Q = \frac{۵}{I}$ (Q مقدار تقاضا و I درآمد) باشد، به ازای تمامی مقادیر مصرف، کالا (آزاد ۱۳۸۰)

۱) عادی است. ۲) پست است. ۳) ضرروی است. ۴) لوکس است.

۳۰- تبلیغات را برای یک کالا باعث می‌شود که: (آزاد ۱۳۷۹)

۱) مصرف‌کنندگان روی منحنی تقاضا به سمت بالا حرکت کنند.

۲) مصرف‌کنندگان روی منحنی تقاضا به سمت پایین حرکت کنند.

۳) منحنی تقاضای مصرف‌کنندگان به سمت راست تغییر مکان یابد.

۴) منحنی تقاضا به سمت چپ تغییر مکان یابد.

۳۱- کدام گزینه قانون تقاضا را بیان می‌کند؟ به شرط ثابت بودن سایر عوامل .....

۱) در اثر افزایش قیمت کالای جانشین مقدار تقاضا برای کالای موردنظر کاهش می‌یابد.

۲) در اثر افزایش قیمت کالا مقدار تقاضای کالا کاهش می‌یابد.

۳) در اثر افزایش قیمت کالای مکمل مقدار تقاضا برای کالا کاهش می‌یابد.

۴) در اثر افزایش قیمت کالای مکمل مقدار تقاضا برای کالای موردنظر افزایش می‌یابد.

۳۲- اگر بازار کالایی با مازاد عرضه مواجه شود، چه خواهد شد؟

۱) قیمت کالا کاهش می‌یابد. ۲) قیمت کالا افزایش می‌یابد.

۳) تقاضا برای کالای جانشین افزایش می‌یابد. ۴) تقاضا برای کالای مکمل کاهش می‌یابد.

۳۳- تقاضا برای گوشی تلفن همراه تغییر نمی‌کند اگر: (آزاد ۱۳۸۷)

۱) در آمد مصرف‌کننده تغییر کند. ۲) قیمت گوشی تلفن همراه تغییر کند.

۳) قیمت سیم‌کارت تغییر کند. ۴) قیمت دستگاه پیجر تغییر کند.

۳۴- کدام جمله صحیح است؟ (آزاد ۱۳۸۷)

۱) با افزایش درآمد مصرف کنندگان و پست بودن کالا، قیمت تعادلی افزایش می‌یابد.

۲) با پیشرفت تکنولوژی منحنی عرضه به سمت چپ منتقل می‌شود.

۳) اگر عرضه و تقاضا در جهت مخالف هم منتقل گردند، قیمت تعادلی هم جهت تقاضا تغییر می‌یابد.

۴) اگر عرضه و تقاضا در جهت موافق هم جابجا گردند، مقدار تعادلی در جهت مخالف آن دو تغییر می‌کند.

۳۵- باتوجه به توابع عرضه و تقاضای زیر $S(P)=۴+۲P$ و $D(P)=۲۰-۴P$ به ازای قیمت ۲ واحد پولی مطلوبست کمبود یا مازاد عرضه و تقاضای احتمالی (آزاد ۱۳۸۶)

۱) مازاد تقاضا به اندازه ۴ واحد

۲) مازادا عرضه به اندازه ۴ واحد

۳) مازاد عرضه به اندازه ۶ واحد

۴) مازاد تقاضا به اندازه ۶ واحد

۳۶- تقاضا برای تلویزیون رنگی پارس تغییر نمی‌کند اگر (آزاد ۱۳۸۶)

۱) در آمد مصرف کننده تغییر کند.

۲) قیمت تلویزیون رنگی پارس تغییر کند.

۳) قیمت تلویزیون رنگی صنام تغییر کند.

۴) قیمت ویدئو تغییر کند.

۳۷- اگر تابع تقاضای فرد A به صورت $Q^A(P)=۲۰-۲P$، فرد B به صورت $Q^B(P)=۱۰-P$، فرد C بـه صـورت $Q^C(P)=۳۰-۲P$ می‌باشد تابع تقاضای جمعی سه فرد A و B وC کدام تابع زیر می‌باشد. (آزاد ۱۳۸۶)

۱) $۶۰-۴P$ ۲) $۷۰-۵P$ ۳) $۶۰-۵P$ ۴) $۷۰-۴P$

۳۸- اگر قیمت کالای الف تغییر کند، اما تقاضا برای کالای B تغییر نکند، دو کالا (آزاد ۱۳۷۹)

۱) مکمل یکدیگر هستند

۲) مستقل از یکدیگرند

۳) جانشین یکدیگرند

۴) پست هستند.

۳۹- تابع تقاضای کالایی نزولی و تابع عرضه کالا به شکل $p=۱۲$ است. با برقراری مالیات بر واحد فروش رفته (آزاد ۱۳۸۷)

۱) کل بار مالیاتی بر دوش مصرف کننده است

۲) کل بار مالیاتی بر دوش تولیدکننده است.

۳) نیمی از بار مالیاتی بر دوش مصرف کننده است

۴) $\frac{۳}{۴}$ بار مالیاتی بر دوش مصرف کننده است.

۴۰- زمانی قیمت و مقدار تعادلی کالای X قطعاً افزایش خواهد یافت که ..... (سراسری ۱۳۸۹)

۱) قیمت کالای جانشین و مکمل کالای X همزمان افزایش یابد.

۲) دولت از درآمد مصرف‌کنندگان مالیات دریافت کند و کالا پست باشد.

۳) منحنی عرضه به سمت راست و تقاضا به سمت چپ انتقال یابد.

۴) دولت به مصرف‌کنندگان کالای X یارانه پرداخت کند.

پاسخ تستهای پایان فصل

۱- گزینه«۴»

افزایش هزینه واردات مواد اولیه موجب افزایش هزینه تولید و انتقال منحنی عرضه به سمت چپ می‌شوند. افزایش درآمد مصرف‌کنندگان باعث انتقال منحنی تقاضا و بهبود فناوری تولید و پرداخت یارانه منحنی عرضه را به سمت راست انتقال می‌دهند.

۲- گزینه«۱»

برای کالاهای پست رابطه مصرف و درآمد معکوس است و منحنی انگل که رابطه درآمد و مصرف کالا را نشان می‌دهد برای کالاهای پست دارای شیب نزولی است.

۳- گزینه«۱»

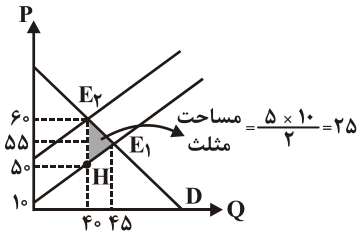
تعادل قبل از مالیات $\Rightarrow ۱۰+Q=۱۰۰Q$ تقاضا = عرضه

$\Rightarrow ۲Q=۹۰\Rightarrow Q=۴۵\rightarrow P=۵۵$

تعادل بعد از مالیات $\Rightarrow ۱۰+Q+۱۰=۱۰۰-Q$ تقاضا= عرضه

$\Rightarrow Q+۲۰=۱۰۰Q\Rightarrow Q=۴۰\rightarrow P=۶۰$

رفاه از دست رفته برابر است با مساحت مثلث $E_۱E_۲H$:

۴- گزینه«۴»

کالاهای خوراکی معمولاً ابتدا لوکس هستند و سپس ضروری می‌شوند کالاهای لوکس کالاهایی هستند که درصد افزایش مصرف آن‌ها، بیشتر از درصد افزایش درآمد است و کالاهای ضروری کالاهایی هستند که درصد افزایش مصرف آن‌ها، کمتر از درصد افزایش درآمد می‌باشند. پس با افزایش درآمد، ابتدا مصرف کالاهای خوراکی بیشتر از افزایش درآمد افزایش می‌یابد. و با افزایش بیشتر درآمد، میزان مصرف کالاهای خوراکی کمتر از درآمد افزایش می‌یابد.

۵- گزینه«۴»

کاهش نرخ دستمزد کارگران شاغل در مرغداری‌ها، موجب کاهش هزینه تولید می‌شود و با کاهش هزینه تولید منحنی عرضه به سمت راست منتقل می‌شود.

کاهش تعداد تولیدکنندگان منحنی عرضه را به سمت چپ منتقل می‌کند. افزایش قیمت گوشت مرغ موجب حرکت روی منحنی عرضه گوشت می‌شود و گوشت گوسفند چون جانشین گوشت مرغ است کاهش قیمت آن منحنی عرضه را به سمت چپ منتقل می‌کند.

۶- گزینه«۴»

افزایش قیمت عوامل تولید موجب افزایش هزینه تولید می‌شود و موجب انتقال منحنی عرضه به سمت چپ می‌شود.

۷- گزینه«۴»

کالای گیفن یک نوع کالای پست است. در کالاهای پست رابطه درآمد و مصرف معکوس می‌باشد و منحنی انگل دارای شیب منفی است.

۸- گزینه«۴»

اتومبیل‌های وارداتی، جانشین پیکان هستند و با افزایش قیمت آنها منحنی تقاضای پیکان به سمت راست منتقل می‌شود. کاهش قیمت پیکان موجب حرکت روی منحنی تقاضا می‌شود و افزایش قیمت بنزین که کالای مکمل پیکان است منحنی تقاضا را به سمت چپ انتقال می‌دهد و بهبود تکنولوژی ساخت پیکان، منحنی عرضه را به سمت راست منتقل می‌کند.

۹- گزینه«۱»

اگر خریداران انتظار داشته باشند که درآینده قیمت کالاها افزایش یابد، در سطح فعلی قیمت‌ها بیشتر خرید می‌کنند و تقاضا افزایش خواهد یافت.

۱۰- گزینه«۴»

وضع مالیات، باعث افزایش هزینه‌های تولید می‌شود و با افزایش هزینه‌های تولید، منحنی عرضه به سمت چپ و بالا منتقل می‌شود.

۱۱- گزینه«۴»

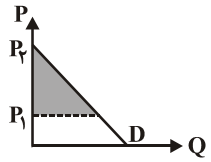
کالاهای جانشین کالاهایی هستند که با کاهش قیمت یکی، تقاضا برای دیگری کاهش می‌یابد. مثلاً اگر قیمت روغن مایع کاهش یابد مردم روغن مایع بیشتر خرید می‌کنند و تقاضا برای روغن جامد کاهش می‌یابد.

۱۲- گزینه«۴»

تغییر در هزینه تولید باعث انتقال منحنی عرضه می‌شود. تغییر قیمت موجب حرکت روی منحنی عرضه می‌شود. تغییر در سلیقه و درآمد مصرف‌کنندگان موجب انتقال منحنی تقاضا می‌شود.

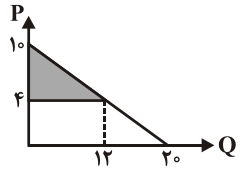
۱۳- گزینه«۳»

اضافه رفاه مصرف‌کننده تفاوت بین حداکثر قیمتی که مصرف‌کننده حاضر به پرداخت آن است و قیمتی که پرداخت می‌کند یعنی قیمت بازار. در شکل مقابل اگر حداکثر قیمتی که مصرف کننده حاضر به پرداخت است P_2 و قیمت بازار P_1 باشد، اضافه رفاه مصرف کننده برابر با مساحت بخش هاشور زده می‌باشد.

۱۴- گزینه«۲»

ابتدا منحنی تقاضا را ترسیم می‌کنیم. $X = ۲۰ - ۲P$

حال اگر $p = ۴$ باشد با توجه به تعریف اضافه تقاضا یا اضافه رفاه مصرف‌کننده که برابر است با مساحت پایین منحنی

$x = ۲۰ - ۲p = ۲۰ - ۲(۴) = ۱۲$

تقاضا و بالای قیمت و در سؤال حاضر برابر با مساحت مثلث هاشورزده می‌باشد.

$$\text{مساحت مثلث} = \frac{۱۲ \times ۶}{۲} = ۳۶$$

۱۵- گزینه«۳»

کاهش قیمت کالای جانشین x موجب افزایش تقاضای آن کالا می‌شود و تقاضای کالای x کاهش می‌یابد و منحنی تقاضای کالای x به سمت چپ منتقل می‌شود. مثلاً اگر قیمت روغن مایع کاهش یابد. تقاضا برای روغن جامد کاهش می‌یابد و منحنی تقاضای روغن جامد به سمت چپ تغییر مکان می‌دهد.

۱۶- گزینه«۴»

کاهش قیمت کالای مکمل موجب افزایش تقاضای کالا می‌شود و منحنی تقاضا به سمت راست انتقال می‌یابد. مثلاً با کاهش قیمت بنزین تقاضای اتومبیل افزایش می‌یابد و منحنی تقاضای آن به سمت راست منتقل می‌شود.

۱۷- گزینه«۱»

منحنی انگل رابطه درآمد و تقاضا را با فرض ثابت بودن سایر عوامل نشان می‌دهد.

۱۸- گزینه«۲»

در حالت تعادل عرضه با تقاضا برابر است و برای محاسبه قیمت تعادلی باید تقاضا را مساوی عرضه قرار دهیم.